

HERINRICHTINGSPLAN HUMMELO

DE HUISKAMER VAN HUMMELO: JE KUNT ER NIET OMHEEN

INHOUD:

- samenvatting en leeswijzer voor de lezer met weinig tijd
- woord vooraf bij het HERINRICHTINGSPLAN Hummelo
- onze visie en doelen
- Hummelo: het dorp met *de Huiskamer*
- wat willen de mensen in Hummelo
- het HERINRICHTINGSPLAN op de tekentafel
- wat kost het
- de gemeente Bronckhorst en de provincie Gelderland
- bronnen en noten
- overzicht deelnemers aan het denkwerk
- afkortingen en begrippen

SAMENVATTING EN LEESWIJZER VOOR ALS JE WEING TIJD HEBT

Het *HERINRICHTINGSPLAN HUMMELO* volgt op de zeer ingrijpende verandering in en rond het dorp. De verandering betreft de ingebruikname van het westelijke deel van de Rondweg om Hummelo in de late avond van 12 juli 2013.

Verkeersluw en toen?

Het dorp is verkeersluw geworden op de twee voormalige doorgaande provinciale wegen (Dorpsstraat en Keppelseweg). Dat is een mooi resultaat maar de beide wegen en de directe omgeving van deze wegen liggen er door het decennialange gebruik door intensief verkeer desolaat bij.

Middelpunt, toegankelijkheid en de toekomst

Ondernemingen in het dorp willen dat hun bedrijven goed bereikbaar blijven. En dat het voor passanten en toeristen duidelijk is dat er meerdere ondernemingen en voorzieningen in het dorp zijn. Aanwonenden, ondernemingen, instellingen, het verenigingsleven en de kerk willen het dorp weer terug in een aangenaam leefbare staat waar ruimte is voor ontmoeting. Hummelo zal naar alle waarschijnlijkheid een woonservice-zone (WSZ) worden. Deze WSZ-status wordt dan gedeeld met de kernen Zelhem, Vorden en Hengelo. Hummelo is met haar voorzieningen een middelpunt voor de naast omringende kleinere kernen als Hoog-Keppel, Laag-Keppel, Eldrik, Voor-Drempt en Achter-Drempt, alsmede het buitengebied om de kernen van de voormalige gemeente Hummelo & Keppel. En dat moet vooral zo blijven.

Het is nu tijd om Hummelo niet te laten verkommen onder de naweeën van een decennialange periode van verkeer en de overlast die dit gaf. Het centrum en de toegangswegen naar het centrum moeten worden opgeknapt en in een staat worden gebracht die gericht is op duurzaamheid, leefbaarheid, een goede bereikbaarheid met plekken voor ontmoeting voor mensen: jeugd, jong, oud en ouder. Speciale aandacht moet worden besteed aan mensen met een beperking in de zorginstellingen van Hummelo en daarbuiten de mensen die aangewezen zijn op hulpmiddelen als rollators en rolstoelen. Ook voor hen geldt dat ruimte voor ontmoeting veilig en goed bereikbaar moet zijn.

3

Onderdelen van het plan: wat is het centrum van Hummelo?

Het *HERINRICHTINGSPLAN* is opgeknipt in geografische deelgebieden. Er is intensief van gedachten gewisseld over karakteristieken voor het begrip *centrum*. Is een klein dorp als Hummelo eigenlijk niet één centrum? Om het *HERINRICHTINGSPLAN* toegankelijk en leesbaar te houden, is uiteindelijk uitgegaan van vier geografische deelgebieden met de bijbehorende functies. De *Huiskamer van Hummelo* is het deelgebied rond de Gouden Karper, de Kerk tot en met de parkeerplaats Bij FF naar Steef aan de Dorpsstraat. Daarmee sluit het *HERINRICHTINGSPLAN* grotendeels aan op het *Paneel voor het Centrum* dat het bureau Pouderoijen eind 2012 ontwikkelde. Dat paneel is inmiddels voor dit gebied leidend verklaard door de gemeente Bronckhorst. Daarnaast zijn er drie deelgebieden te onderscheiden die elk naar *de HUISKAMER van Hummelo* leiden.

Het geld

De financiële component is lastig in te schatten omdat ramingen voor aanpassingen uitgaven van een noordelijke aftakking. Deze aftakking is niet gerealiseerd. Indicatief werden de kosten voor de noordelijke aftakking geschat op afgerond € 1.600.000 (bron: *Provincie Gelderland: verkeerskundige onderbouwing noordelijke aansluiting*), maar wij denken dat dit bedrag benedenwaarts kan worden bijgesteld.

Daarnaast moet worden opgemerkt dat de bekostiging van de rondweg een cofinanciering is geweest waarbij de voormalige gemeente Hummelo en Keppel de helft heeft bijgedragen om het probleem samen met de provincie op te lossen.

De provincie onderkent de noodzaak tot revitalisering van Hummelo en beveelt aan om vrijkomende middelen aan te wenden voor dit herstel van de Dorpsstraat en het centrum (in het *HERINRICHTINGSPLAN HUMMELO* dus nu het deelgebied dat wordt aangeduid als *de Huiskamer van Hummelo*). Letterlijk schrijft de provincie (zie noot 11) :

*“Kijkend naar de toekomstige structuur van Hummelo komt het accent te liggen op het centrum, het zuidelijke deel van de Dorpsstraat en de Keppelseweg .
Vandaar dat de provincie de aanbeveling doet om de middelen die vrijkomen in het kader van de overdracht van de provinciale weg te benutten voor afstemmen van de Dorpsstraat op haar toekomstige functie en te investeren in het hart van de kern. Hiermee wordt recht gedaan aan de doelen behorend bij de realisatie van de rondweg Hummelo”.*

Elkaar ondersteunen

Hummelo wordt met dit plan weer op de kaart gezet als een aantrekkelijk dorp voor inwoners en ondernemingen en waar het ook voor toekomstige generaties goed toeven is. Samen met de gemeente Bronckhorst en de Provincie Gelderland willen wij deze uitdaging aangaan in het besef dat vorige generaties in Hummelo nooit eerder werden geconfronteerd met zulke ingrijpende veranderingen als in 2013 zijn gerealiseerd. Dat maakt Hummelo uniek: ook in beleidsmatige zin voor de betrokken overheden die wij gaarne willen ondersteunen bij de uitvoering van hun beleidsmatige en operationele verantwoordelijkheden.

Wie maakten het HERINRICHTINGSPLAN?

Het *HERINRICHTINGSPLAN* Hummelo is gemaakt door de Klankbordgroep (KBG) en de Intermediaire Groep (IMG) op instigatie van de Dorpsraad. De KBG kende een brede samenstelling: aanwonenden, leiders van ondernemingen in Hummelo en mensen uit het verenigingsleven en de instellingen in Hummelo. Zij hebben de kleine Intermediaire Groep (IMG) gevoed met ideeën. Deze IMG bestaat uit leden van de Dorpsbelangenorganisatie (DBO) i.c. de Dorpsraad Hummelo, aangevuld met enkele vrijwilligers die op hun competenties zijn benaderd.

WOORD VOORAF BIJ HET HERINRICHTINGPLAN HUMMELO

In de zomer van 2013 is een einde gekomen aan het intensieve doorgaande verkeer door Hummelo. Twee provinciale wegen dwars door de dorpskern zijn vervangen door een rondweg ten zuiden en ten westen van de dorpskern. Het zuidelijke deel van de rondweg werd gerealiseerd in de zeventiger jaren. Het westelijk deel in 2013.

De tussenliggende periode kenmerkte zich door toenemende turbulentie over de tracékeuze voor een oplossing van de steeds toenemende verkeersdruk in de kern van Hummelo over wegen die daarvoor niet zijn ontworpen. Moest de omlegging via oost, west of via nog weer andere varianten?

Uiteindelijk kwam de oplossing via de westelijke variant. Welke variant het ook geworden zou zijn: Hummelo wordt met de opening van de rondweg achtergelaten als een zwaar gehavend dorp, maar gelukkig wel een dorp met potentie.

De potentie is af te leiden uit de cultuur-historische waarde van Hummelo en de mensen die daar een bijdrage aan hebben geleverd. Het dorp Hummelo komt in het jaar 828 (na Chr.) voor het eerst voor in een oorkonde. Hummelo kent 1185 (!) jaar later een beschermd dorpsgezicht. De Dorpsstraat telt 7 panden op de lijst van Rijksmonumenten. En nog eens 7 panden op de lijst van gemeentelijke monumenten. Totaal telt Hummelo respectievelijk 38 en 56 monumenten (bron: wikipedia).

De oorspronkelijke Dorpsstraat was in het verleden bestraat met granieten steentjes en er lag na 1902 een trambaan. De granieten steentjes zijn nog terug te vinden in de trottoirs. Onder de lagen asfalt liggen op een aantal plekken aan de Keppelseweg en Dorpsstraat mooie klinkers.

We memoreren dat de Hummelose Baron van Heeckeren participeerde in de Napoleontische oorlog tegen Rusland in 1812/1813. Als één van de zeer weinige militairen overleefde hij de nederlaag van Napoleon tegen de Russen. Na deze barre oorlog maakte hij het Hummelse buitengebied geschikt voor de landbouw. Hij herbouwde het kasteel Enghuizen. Sporen van de bizarre veldtocht zijn tot op de dag van vandaag terug te vinden in de directe omgeving van Hummelo. Het kasteel werd kort na WO-2 vernield en daarna gesloopt. Het veranderde in een geheimzinnige ruïne.

De Hummelo-Enschedese Kunstweg werd gerealiseerd en in 1902 werd de tramweg van Zutphen via Hummelo naar Emmerich in gebruik genomen.

Beroemde mensen hebben of hadden Hummelo als thuisbasis. Professor Willem Kolff (de ontdekker van de kunstnier) woonde in zijn jeugd in Hummelo, de Koude-Oorlogsspion George Blake was er in zijn jonge jaren vaak te vinden. Bennie Jolink, voorman van *Normaal is geboren en getogen* in Hummelo, evenals zijn zoon Gijs, voorman van de roemruchte band *Jovink en De Voederbietels*.

De oorsprong van het Zwarte Cross Festival ligt in Hummelo: de Zwarte Cross is uitgegroeid tot het grootste motorcross-evenement in Europa. Hummelo werd te klein voor de ambities!

De Gardens of Remembrance in Battery Park in New York zijn ontworpen door de beroemde tuinarchitect Piet Oudolf uit Hummelo. Op deze vredige plek komen slachtoffers en nabestaanden van de aanslag op de Twin Towers jaarlijks bijeen om de gebeurtenissen op 9/11 te herdenken.

Hummelo geniet nationale bekendheid door *HCR De Gouden Karper* in het centrum van het dorp. Pal tegenover de bijzondere kerk waar naast de erediensten ook concerten plaatsvinden. Van de Eendracht uit Hummelo tot aan pianoconcerten van de internationaal bekende Chris Szaja Seger, die zelf in Hummelo heeft gewoond.

Het is bijna niet voor te stellen dat nog geen twee eeuwen geleden Hummelo onder water kwam te staan door de extreem hoge waterstanden in de Rijn. Het gedenkteken voor deze watersnood is nog steeds te zien in een gevelsteen tegenover de HCR Gouden Karper. En natuurlijk vergeten we Neerlands Hoop in bange dagen niet: voetballer Klaas Jan Huntelaar (De Hunter) die in zijn jonge jaren in Hummelo woonde en ons Nationale Elftal regelmatig uit de puree hielp.

Deze culturele en historische bijzonderheden van Hummelo zijn potentiële bronnen voor toeristische belangstelling. Deze mogelijkheden zullen de economie in ons dorp kunnen stimuleren en mede de noodzaak zijn tot het maken van een *HERINRICHTINGSPLAN* voor HUMMELO dat recht doet aan de nieuwe situatie. Een PLAN dat Hummelo op de kaart zet in haar nieuwe omgeving. Een plan dat de mogelijkheden van Hummelo volop benut en de relatieve nadelen van rigoureuze verkeersmaatregelen waar mogelijk ondervangt.

Naast de economische pijler van de toeristische stimulering van de economie in Hummelo is er de economische pijler voor de ontwikkeling van zorg. Twee relatief grotere zorginstellingen in Hummelo plus de te verwachten vergrijzing genereren werkgelegenheid. Mensen die in de zorg werken kunnen in Hummelo hun woonbehoefte prima combineren met een baan vlak bij huis.

In de periode 2010 – 2013 is door de Dorpsraad Hummelo gewerkt aan plannen voor de toekomst van het dorp. Dat resulteerde in de productie van het *DORPSPLAN* waarbij de inwoners en de leiding van ondernemingen intensief zijn betrokken. De voortdurende (politieke) discussie over de tracékeuze voor de Rondweg maakte de uitwerking van het *DORPSPLAN* op het onderdeel *HERINRICHTINGSPLAN HUMMELO* gecompliceerd.

Van verschillende kanten heeft de Dorpsraad in de periode 2011-2012 expertise ingeroepen om mee te denken: het Gelders Genootschap beet daarbij de spits af en later won de Dorpsraad een prijs in natura van het bureau Pouderoijen. Pouderoijen heeft in november 2012 een sessie belegd met een brede vertegenwoordiging uit de Hummelse bevolking en na 1 intensieve dag het paneel gemaakt voor de inrichting van het Dorpscentrum van Hummelo. Het paneel is in het voorjaar van 2013 leidend verklaard door de gemeente Bronckhorst. Het Plan Pouderoijen bestempelt het centrum van Hummelo iets ruimer dan in dit Herinrichtingsplan wordt aangehouden voor het gebied dat we als de *HUISKAMER VAN HUMMELO* benoemen, maar dat leidt niet tot ingrijpende consequenties.

Budgettair zit het tij niet mee. Was aanvankelijk sprake van een bedrag van rond een miljoen euro voor herstel van het dorp, in 2013 werd door de gemeente aangegeven dat er € 250.000 beschikbaar is voor het afwaarderen van de beide doorgaande wegen plus nog een nader te bepalen compensatiebedrag inzake het achterstallig onderhoud van de voormalige provinciale wegen. Los daarvan is er een budget voor het afkoppelen van regenwaterafvoer op het riool, maar deze actie staat slechts zijdelings in verband met de realisatie van het westelijke tracé van de Rondweg en los van de financieringsvraag voor de herinrichting.

De Dorpsraad is in de contacten met de overheden tot de conclusie gekomen dat ook eigen initiatief en het betrekken van inwoners, instellingen en ondernemingen geboden was. Vandaar dit *HERINRICHTINGSPLAN HUMMELO*. Ons motto is: voor een goed plan moeten OOK de betrokken overheden helpen om financiële dekking te zoeken en te benutten om daarmee mogelijk te maken dat Hummelo op een positieve manier kan werken aan haar eigen toekomst in haar nieuwe omgeving. Daartoe is een breed samengestelde Klankbordgroep geïnstalleerd die de Intermediaire groep (IMG) vanuit de Dorpsraad ondersteunde in haar arbeid om dit *HERINRICHTINGSPLAN HUMMELO* op papier te krijgen en daarmee de basis te verschaffen voor de uitvoering daarvan.

ONZE VISIE EN DOELEN

De Klankbordgroep en de Intermediaire Groep van de Dorpsraad gingen onder leiding van Mieke van den Broek - Hanskamp (RQIM) in het vroege voorjaar van 2013 aan de slag met de vraag: en hoe nu verder met ons dorp Hummelo als de voormalige doorgaande wegen op bepaalde plekken mogelijk worden afgewaardeerd naar 30-kilometerzones en het dorp ingrijpend verandert?

De leden van de KBG en de IMG kregen de opdracht om te schetsen hoe Hummelo er in 2030 uit kan zien, rekening houdend met nu bekende factoren die een rol zullen spelen. De vergrijzing zal ook in Hummelo een factor van betekenis worden, maar we blijven ook optimistisch als het gaat om jongeren en hun gezinnen. Het dorp moet er alles aan doen om niet uitsluitend een zorgvalley te worden. Er moet ook worden gezorgd voor de kinderen van nu en straks. Zij zijn het belangrijkste kapitaal voor een duurzaam en leeftijdsbestendig Hummelo!

In onze visie ontwikkelt Hummelo zich tot het dorp waar het veilig en goed toeven is. Waar de verblijfs- en ontmoetingsfunctie voor de verschillende bevolkingsgroepen in Hummelo en omgeving centraal zal staan. Waar naast jeugd en jongeren relatief veel ouderen zullen wonen alsmede mensen met een beperking (Zandwierde, Hyndendael). Waar leefbaarheid, leeftijdsbestendigheid en duurzaamheid belangrijke en te ontwikkelen elementen zijn. En waar de aanwezige voorzieningen en ondernemingen mede de lokale werkgelegenheid als bindend element bevorderen, dit ter versterking van de sociale en maatschappelijke cohesie als *één van de economische pijlers*.

De doelen van het HERINRICHTINGSPLAN HUMMELO zijn:

- het formuleren van onderdelen voor herinrichting van een gebied dat we de **HUISKAMER VAN HUMMELO** noemen en voorts voor drie deelgebieden die toegang bieden tot deze **HUISKAMER**
- deze onderdelen per deelgebied uit te werken in typering
- concreet voorgenomen acties per deelgebied te benoemen
- een spoorboekje te hebben waarmee we de elementen in onze visie willen bereiken
- concrete acties te benoemen voor het uitwerken van onze visie op de ontwikkeling van ons dorp

HUMMELO: KARAKTERISTIEK VAN HET DORP MET *de HUISKAMER*

Hummelo is een klein dorp. Een stadsbewoner zal vermoedelijk snel een schouder ophalen als inwoners van Hummelo een discussie aangaan over wat gerekend moet worden tot het **centrum** van Hummelo. Logisch zou zijn dat de Dorpsstraat en de Keppelseweg samen het centrum van Hummelo vormen voor de mensen die wonen in de gebieden van het landgoed Enghuizen en het agrarische buitengebied. Toch zijn vanuit historisch en geografisch perspectief in Hummelo vier deelgebieden te onderscheiden als het gaat om functies en presentatie. In de nauwere betekenis duiden we het centrum als het gebied dat grotendeels is beschreven in het paneel Pouderoijen: dit gebied wordt in het *HERINRICHTINGSPLAN HUMMELO* aangeduid als ***de HUISKAMER VAN HUMMELO***.

DEELGEBIED 1 ZUID OOST > DE KEPPELSEWEG

Dit deelgebied heeft een verkeersfunctie, is parkachtig, moet mensen verleiden om op bezoek te gaan in *de Huiskamer van Hummelo*. Het gebied heeft een belangrijke functie als toegangspoort en de bereikbaarheid van ondernemingen. Er staat in dit deelgebied een uitermate belangrijke voorziening in ons dorp: de Openbare Brede Basisschool de Woordhof. Aandachtspunten in dit deelgebied zijn: veiligheid, het versterken van groen en accenten op spelmogelijkheden voor kinderen bij de school.

DEELGEBIED 2 > DE HUISKAMER VAN HUMMELO

De HUISKAMER van HUMMELO is het deelgebied (stukje Dorpsstraat en klein stukje Keppelseweg) bij *de Gouden Karper*, *de Kerk van Hummelo* tot en met *de parkeerplaats bij FF naar Steef*. Het hart en de ziel van dit deelgebied telt een paar schitterende monumenten zoals bijvoorbeeld *de Kerk* en *de Gouden Karper*. Maar er staan nog meer mooie historische gebouwen voor woonfuncties en ondernemingen in dit deelgebied. En: het is de plek waar gefeest kan worden en de boodschappen worden gedaan. Hier is het historische en natuurlijke middel- en knooppunt van Hummelo, waar de functies voor verblijf en ontmoeting (kerk, HORECA en bevoorrading (SPAR) zijn herwonnen op het verstorende intensieve doorgaande verkeer vanuit Zuid en West. Maar nu de roetwolken zijn opgetrokken: kijk hoe het erbij ligt met het beschadigde asfalt, zwart gekleurd door het rubber van jarenlang zwaar vrachtverkeer.

In dit deelgebied moet het plein in ere moet worden hersteld. Met de prachtige *Kerk* (mede in combinatie met de Dorpshuisfunctie van *De Ruimte*), *de Gouden Karper*, *de SPAR* als dynamische middelpunten. En in de lijn van deze monumentale aanjagers de functie van *FF naar Steef* als een belangrijk start- en ontmoetingspunt voor bezoekers van het dorp als het gaat om de ontdekking van ***DE HUISKAMER VAN HUMMELO***. De ontdekking vanuit deze HUISKAMER van het omringende parklandschap rond de ruïnes van het voormalige kasteel Enghuizen en de prachtige bossen van de Kruisberg tot aan de ontdekking van de DRU in Uft, de bossen van Montferland, de statige kastelen rond Vorden, het uiterwaardenlandschap bij Steenderen en Bronkhorst tot aan de Posbank toe via de uitgekende fietsroutes, waar Hummelo onderdeel van uitmaakt..

Trefwoorden zijn: parkeergelegenheid in het publieke domein, HORECA, SPAR, ondernemingen, Aandachtspunten voor ontwikkeling van dit gebied zijn: op een paar plekken de onaantrekkelijkheid wegwerken, de ruimte moet opener, een Toeristische Overstapplaats (TOP) voor fietsroutes, P-gelegenheid voor dagtoeristen. Er zijn oplaadpunten voor fietsen, vervoersmiddelen voor minder validen en auto's.

DEELGEBIED 3 > DORPSSTRAAT -NOORD

Het deelgebied *Dorpsstraat – Noord* omvat het gebied voorbij de parkeerplaats bij FF naar Steef tot aan het begin van het fietspad richting Zutphen. Het kenmerkt zich door een sterke heterogeniteit in functies (woonfunctie en ondernemingen). Het is de entree naar Hummelo voor (brom-) fietsers. Ondernemingen in dit gebied (Garage, taxibedrijf en tankstation Overbeek alsmede Tuin- en

Parkmachinehandel Keuper) zitten aan een weg die is afgesloten voor doorgaand autoverkeer. Dat stelt voor dit gebied hoge eisen aan herkenbaarheid, aantrekkelijkheid, verleiding en bewijzing.

DEELGEBIED 4 > DORPSSTRAAT ZUID-OOST

Dit deelgebied heeft een verkeersfunctie, moet mensen verleiden om op bezoek te gaan in *de Huiskamer van Hummelo*. Het deelgebied *Zuid-Oost* heeft een belangrijke functie als toegangspoort en verbinding en is belangrijk voor de bereikbaarheid van ondernemingen. Het kenmerkt zich door een sterke heterogeniteit in functies (woonfunctie en ondernemingen) en architectuur (van modern tot zeer klassiek). Aandachtspunten in dit gebied zijn: veiligheid en het versterken van groen op een aantal plekken.

WAT WILLEN DE MENSEN IN HUMMELO

De Klankbordgroep heeft tijdens een aantal intensieve sessies ideeën geformuleerd voor het HERINRICHTINGSPLAN HUMMELO. Daarnaast reageerden mensen uit het dorp naar de leden van de Klankbordgroep via de website van de Dorpsraad. Zij formuleerden voor de vier deelgebieden de volgende kenmerken en uit te werken elementen:

DEELGEBIED 1 ZUID-WEST > DE KEPPELSEWEG voor de VERLEIDING en VERBINDING

- Toegang naar De Huiskamer van Hummelo, dus aantrekkelijk maken voor passanten en toeristen
- Ondernemingen duidelijk en aantrekkelijk in beeld brengen via wegbewijzing bij de ingang van het dorp. Het CROW heeft mogelijk systemen hiervoor.
- Toegang waarborgen voor aan- en afvoer van ondernemingen in het dorp
- Meer groen in de straat (voorbeeld Zeddam en Rozendaalselaan Velp zijn genoemd waar stoken groen midden in de straat zijn gemaakt)
- De weg laten meanderen door P-gelegenheid en groen te combineren
- zorgen voor veiligheid voor fietsers en rolstoelers/rollators en andere mechanische hulpmiddelen voor mensen met een beperking
- Straatverlichting sfeervoller maken
- Prima toegankelijkheid voor kinderwagens/rolstoelen en andere hulpmiddelen
- Plan Pouderoijen rond de kerk uitvoeren
- Speelmogelijkheden bij OBS de Woordhof
- Zebepad bij de school over de Keppelseweg
- P-gelegenheid handhaven voor buurtbus/regiotaxi/aangepast personenvervoer bij Hyndendael en buiten dit gebied: bij Zandewierde

10

DEELGEBIED 2: De HUISKAMER VAN HUMMELO (klein stukje Keppelseweg en stukje Dorpsstraat vanaf de Gouden Karper/Kerk tot en met P-plaats bij FF naar Steef) is de PLACE TO BE voor VERBLIJF, FEESTEN, ONTMOETING en de BOODSCHAPPEN

- Plek voor verblijf, ontmoeting, feesten en de boodschappen
- Rustplaatsen en banken
- De Kerk wil participeren in de pleinfunctie
- Pleinfunctie belangrijk bij dorpsfeesten
- Rustplek voor bezoekers/toeristen
- Uitvoering Plan Pouderoijen rond Kerk en het plein bij de Kerk: aansluitend aan het wegdek maken en de Dorpspomp prominenter in beeld
- Asfalt wegbedekking mogelijk vervangen door karakteristieke straatsteentjes
- Wifi-voorziening in het publieke domein
- Veilig voor weggebruikers te voet, rolstoel, rollatoren of op fiets
- Geschikt maken voor evenementen als Vive la France (enorm succes in de zomer 2013)
- Open karakter bewaren rond de kruising Dorpsstraat-Keppelseweg
- Schoonheid van het de Huiskamer van Hummelo benadrukken en rust in het straatbeeld brengen
- Straatverlichting sfeervoller maken
- TOP-plek (Toeristisch Overstappunt)

- ✚ *het grondig en aantrekkelijk aanpassen van de parkeerplaats bij FF naar Steef naar een multifunctionele ruimte in het publieke domein*
- ✚ *Plek voor jeugd met speelmogelijkheid in het gebied bij de P-plaats bij FF naar Steef in het kader van verblijfsfunctie – zorgen voor attractie om mensen ook richting Dorpsstraat Noord te lokken*
- ✚ *terrasfunctie FF naar Steef versterken door o.m. de onaantrekkelijke omgeving te revitaliseren via verplaatsing van het Milieuparkje en mogelijk een andere plek voor het wagenpark van garage- en taxibedrijf Overbeek*
- ✚ *ruimte voor een weekmarkt of andere markten met een regelmatig patroon*
- ✚ *voldoende P-gelegenheid voor toeristen en mogelijk extra P-gelegenheid ter hoogte van de Veldhof*
- ✚ *oplaadpunten voor elektrische fietsen, auto's en andere vervoersmiddelen zoals rolstoelen*
- ✚ *straatverlichting sfeervoller maken*
- ✚ *P voor TOP –plek (Toeristisch Overstappunt) bij FF naar Steef*
- ✚ *bevorderen vestiging heterogene ondernemingen in dit gebied*
- ✚ *verlegging van de van Heeckerenweg en deze weg aansluitend maken op de Beatrixlaan in combinatie met verplaatsing Milieuparkje en een afzonderlijke P-plaats Overbeek*

DEELGEBIED 3 DORPSSTRAAT NOORD voor VERLEIDING EN VERBINDING

- ✚ *aantrekkelijke presentatie voor bezoek aan Hummelo bij het begin van het fietspad Kasteelllaan – Torenallee*
- ✚ *goede bereikbaarheid, zichtbare en aantrekkelijke presentatie van de ondernemingen in dit gebied, met name de ondernemingen Keuper en Overbeek die in de Dorpsstraat-Noord zijn gehuisvest*
- ✚ *Mogelijkheden zoeken voor het bedrijf Overbeek voor stalling van bedrijfswagens en handelsvoorraad*
- ✚ *straatverlichting sfeervoller maken*
- ✚ *bevorderen van zichtlijnen op de bosranden bij de ruïne van kasteel Enghuizen*
- ✚ *Een IDEE is geopperd om een extra ontsluiting te arrangeren van de Veldhof op de Dorpsstraat: in het kader van beschikbare middelen is het de vraag of dit idee levensvatbaar is.*

11

DEELGEBIED 4 ZUID-OOST > DORPSSTRAAT vanaf de rotonde Slikstraat-Zelhemseweg tot de Gouden Karper/Kerk voor VERLEIDING en VERBINDING

- ✚ *Toegang naar Hummelo aantrekkelijk maken voor passanten en toeristen: het gebied is net als de Keppelseweg de toegang tot de Huiskamer van Hummelo*
- ✚ *Ondernemingen en het voorzieningenniveau in het dorp duidelijk en aantrekkelijk in beeld brengen via wegbewijzing bij de ingang van het dorp, net zoals bij de Keppelseweg (bijvoorbeeld via de CROW-protocollen)*
- ✚ *toegang waarborgen voor aan- en afvoer van ondernemingen in het centrum*
- ✚ *meer groen in de straat (voorbeeld Zeddam en Rozendaalseweg Velp zijn genoemd)*
- ✚ *voorkomen van racebaan (ook indien hier een 30 km-zone komt) door de weg te laten meanderen, geen bloembakken maar met bomen en groen*
- ✚ *aansluiting Pennekampweg vlak maken voor rolstoelgebruikers van Zandewierde*
- ✚ *herstel wegdek*
- ✚ *straatverlichting sfeervoller maken*

- *aanpassen van de regenwaterafvoer van het wegdek ter hoogte van Dorpsstraat 24 A en B (familie Diesveld)*
- *Bevorderen van vestiging van ondernemingen met heterogeen karakter*
- *In goed overleg met de bewoners drie overlast bezorgende bomen kappen in verband met schade aan woningen en opritten. Daarmee een geheel nieuw meanderend straatbeeld creërend door in het midden van de straat over te gaan tot herplant van groen (voorbeeld Zeddam).*
- *Als in de Dorpsstraat Zuid-Oost een 30-km zone zou komen dan deze ook instellen voor de Hofkamp en het deel van de bebouwde kom in de Greffelinkallee: de Allee wordt door sommige automobilisten als een racebaan gebruikt.*

HET HERINRICHTINGSPLAN IN BEELD

De elementen uit het *HERINRICHTINGSPLAN HUMMELO* zijn vertaald in tekeningen hoe het er uit moet komen te zien. De vraag is of alle elementen ineens kunnen worden gerealiseerd of dat er stapsgewijs via prioritering moet worden gewerkt.

Bij het ter perse gaan van het *HERINRICHTINGSPLAN HUMMELO* kan daarover alleen worden opgemerkt dat het de absolute voorkeur van het DBO heeft om de benoemde elementen met spoed te realiseren en daar niet jarenlang over te doen. Bij de werkzaamheden moet de overlast voor ondernemingen en aanwonenden tot een minimum worden beperkt: de kern van Hummelo heeft over 2013 al veel te verstouwen gehad. Niet nog eens jarenlang wegwerkzaamheden voor de deur!

WAT KOST HET

Ten aanzien van de financiële paragraaf kan het volgende worden opgemerkt. De gemeente heeft een fonds van ca. € 250.000 voor de herinrichting van het dorp en de afwaardering van de voormalige doorgaande wegen. Daarnaast komt er geld beschikbaar van de Provincie in verband met de overdracht van de Keppelseweg en de Dorpsstraat naar de gemeente. Hoe groot dat bedrag is, is bij het ter perse gaan van dit Plan niet bekend. Wel kan worden opgemerkt dat de Provincie in 2012 een kostenraming maakte, die gerelateerd was aan de mogelijke realisatie van een noordelijke aftakking van de rondweg naar het centrum van het dorp. Dit plan is uiteindelijk niet in uitvoering genomen: de raming kwam uit op (afgerond) € 1.600.000.

Het ligt voor de hand dat de betrokken overheden zich, samen met de Dorpsraad en de leiding van ondernemingen (verenigd in de Ondernemersvereniging van Hummelo) tot het uiterste inspannen om dekking voor het *HERINRICHTINGSPLAN HUMMELO* te realiseren en dienaangaande solide afspraken te maken.

DE GEMEENTE BRONCKHORST, DE PROVINCIE GELDERLAND EN DE DORPSRAAD

Het *HERINRICHTINGSPLAN HUMMELO* is de weergave en verwoording van een proces dat aan basis plaatsvond: de Dorpsraad mobiliseerde dorpsbewoners, de leiding van ondernemingen en bestuurders en betrokkenen van instellingen en verenigingen in Hummelo. Deze crew was gedreven maar kent beperkingen in tijd en kennis. Het maken van een kostendekkingsplan is specialistenwerk: in ons vooronderzoek kwamen wij onze collega's in Zieuwent op het spoor die ondersteuning kregen van een fondsdeskundige in dienst van de gemeente Oost Gelre. De gemeente Bronckhorst ontbeert een deskundige op dit gebied maar zou mogelijk een beroep kunnen doen op haar collegae van Oost Gelre. Datzelfde geldt voor het overleg rond financiële ondersteuning door fondsen van de Provincie Gelderland. Hummelo verkeert in de fase waarbij de van ouds belangrijke agrarische bedrijvigheid op een hele ander manier impact heeft op de bedrijvigheid en reuring in Hummelo. Een historische transitie die wordt versterkt door de realisatie van de westelijke rondweg midden in een diepe economische crisis. Er zijn fondsen die kunnen bijdragen aan een verbetering van de economische bedrijvigheid in kleine plattelandskernen. De Dorpsraad is van mening dat op dit punt extra ondersteuning noodzakelijk is om het *HERINRICHTINGSPLAN HUMMELO* te laten slagen. De Provincie Gelderland heeft reeds een lans gebroken:

“Kijkend naar de toekomstige structuur van Hummelo komt het accent te liggen op het centrum, het zuidelijke deel van de Dorpsstraat en de Keppelseweg . Vandaar dat de provincie de aanbeveling doet om de middelen die vrijkomen in het kader van de overdracht van de provinciale weg te benutten voor afstemmen van de Dorpsstraat op haar toekomstige functie en te investeren in het hart van de kern. Hiermee wordt recht gedaan aan de doelen behorend bij de realisatie van de rondweg Hummelo”.

14

Wij rekenen er op dat de overheden Hummelo niet achterlaten in de huidige staat als de laatste machines zijn vertrokken en de feestelijke opening op 2 oktober 2013 achter de rug is. In de discussies in de Bronckhorster Raad is de toekomst van Hummelo vaak aan de orde geweest in relatie tot de tracékeuze voor de Rondweg. Het is nu de tijd om tot daden over te gaan nu de Rondweg is gerealiseerd.

BRONNEN EN NOTEN:

1. Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) publiceerde op 16 juli 2013 haar analyse: er komen steeds meer 65-plussers en een aanzienlijk deel daarvan verhuist naar het platteland. Daardoor komen de sociale voorzieningen en de woningmarkt in vooral de zogenoemde krimpregio's onder druk te staan.
2. Het PBL houdt aan dat in 2040 een kwart van de Nederlanders ouder dan 65 is en ongeveer 14 procent ouder dan 75. Daarvan wonen de meesten in de steden in de Randstad, maar 'relatief gezien neemt het aandeel ouderen het meest toe op het platteland', schrijft het PBL. In veel gemeenten bestaat de bevolking uiteindelijk voor meer dan 30 procent uit 65-plussers.

Omdat jongeren tegelijk wegtrekken, wordt het moeilijk voldoende arbeidskrachten te vinden om zorg en andere voorzieningen te garanderen. Er zijn immers te weinig arbeidskrachten te vinden om de functies te vervullen. Dat is tijdelijk op te lossen door de 'jonge' oudere zich als mantelzorger te laten ontfermen over de minder vitale ouderen. Maar over 10 tot 15 jaar brokkelt dat vermogen af, aldus het PBL.

Een andere manier om de problemen aan te pakken zijn technologische oplossingen, die het ouderen mogelijk maken langer in hun dorp te blijven wonen als zij minder mobiel worden. Maar de technologische investeringen komen juist in steden goed van de grond, en niet op het platteland. Daar wonen namelijk te weinig mensen bij elkaar om bijvoorbeeld digitale en bezorgdiensten rendabel te maken.

3. Bronckhorst houdt voor haar toekomstbeeld de volgende cijfers aan: in 2020 is er 30% minder kinderen, in 2025 in 1 op de 3 inwoners 65+ en in 2030 zijn er 12% minder inwoners.
4. De gemeente Bronckhorst publiceerde een aantal beleidsdocumenten rond het thema *TBB* (Toekomstbestendig Bronckhorst). In de Toekomstvisie Bronckhorst 2030 staan een aantal kernkwaliteiten geformuleerd. Bij landschapsontwikkeling wordt voorzien dat er geen grootschalige veranderingen in het landschap zullen zijn. De kanttekening die wij als Dorpsraad en KBG hierbij maken: Hummelo is anno 2013 een grote uitzondering is op dit uitgangspunt.
5. Rond woon- en werkklimaat formuleert de Gemeente Bronckhorst in de notitie *Toekomstbestendig Bronckhorst* dat de inwoners zich moeten kunnen thuis voelen, ruimte moeten hebben om te kunnen leven. En: **veiligheid** is een belangrijk thema.
6. In de notitie *Toekomstbestendig Bronckhorst* wordt een beleidsmatige lans gebroken voor duurzaamheid en toekomstbestendigheid. Plannen moeten realistisch zijn en passen binnen wet- en regelgeving alsmede draagvlak hebben. De term **duurzaamheid** wordt hier mede gebruikt in de connotatie dat plannen op langere termijn uitvoerbaar moeten zijn.
7. In *Toekomstbestendig Bronckhorst* wordt gesteld dat winkels die kunnen bestaan omdat ze al generaties lang “binnen de familie blijven” maar die niet aantrekkelijk zijn voor externe opvolging daardoor kwetsbaar zijn. Verandering van de vraag, zowel in volume als in

branche door de demografische ontwikkeling zijn hier debet aan. De gemeente heeft hier een voorwaardenscheppende rol. Maar de kwaliteit van de (winkel)kernen wordt sterk bepaald door de sfeer. Inzetten op kwaliteit is zondermeer een vereiste, maar ook een goede aansluiting houden bij de capaciteitsontwikkeling is zonder meer noodzakelijk. Leegstaande winkelpanden zijn niet goed voor de sfeer die een centrum uitstraalt. Een goede monitoring en waar nodig bijstelling van beleid is noodzakelijk om aansluiting bij deze ontwikkeling te houden.

8. De gemeente richt haar beleid op kwetsbare inwoners en inwoners die risico lopen om kwetsbaar te worden, ongeacht leeftijd. De gemeente gaat “ouderenbeleid” loslaten. De zorg voor kwetsbaren blijft.
9. In de notitie *Toekomstbestendig Bronckhorst* wordt de bevolkingsdaling geaccepteerd. Uitgangspunt blijft het werken aan een gemeente waarin het goed wonen, werken en recreëren is en het werken aan kwaliteit. Er komt geen specifiek beleid om inwoners te werven en geen concurrentie met omliggende gemeenten om inwoners te werven.
10. De gemeente Bronckhorst hanteert in de conceptversie voor het Beleids- en Uitvoeringsplan Wonen en Zorg (mei 2013) voor Hummelo een status van **woonservice-zone**.
11. De Provincie Gelderland maakte in 2012/2013 een *verkeerskundige onderbouwing* (projectnummer 60701028) voor een variant bij de aanleg van het westelijke tracé waarbij een aftakking aan de noordzijde zou worden gerealiseerd. Deze variant (totale kosten geraamd ca. € 1.600.000) kreeg een negatieve beoordeling en werd niet uitgevoerd. Maar de Provincie oordeelt in de onderbouwingsstudie (*citaat*):

***“Kijkend naar de toekomstige structuur van Hummelo komt het accent te liggen op het centrum, het zuidelijke deel van de Dorpsstraat en de Keppelseweg .
Vandaar dat de provincie de aanbeveling doet om de middelen die vrijkomen in het kader van de overdracht van de provinciale weg te benutten voor afstemmen van de Dorpsstraat op haar toekomstige functie en te investeren in het hart van de kern. Hiermee wordt recht gedaan aan de doelen behorend bij de realisatie van de rondweg Hummelo”.***

12. De Klankbordgroep gaf in haar sessies op te bevorderen thema's voor de toekomst voor Hummelo scores. Hieronder het aantal keren dat een thema door de deelnemers werd benoemd

Leefbaarheid 13x,
Bereikbaarheid en Toerisme (12x)
Innovatie 12x,
Ondernemerschap 10x,
Spelen (10x),
Ontwikkeling hart van het dorp (10x),
Historie en cultuur 6x
Veiligheid 9x
Groen 7x
Verenigingsleven 2x
Samenhang 1x

13. Bewegwijzeringsvoorschriften in het publieke domein zijn voor Hummelo van belang en zij zijn o.a. te vinden in de publicatie "Richtlijnen Toeristische bewegwijzering" van CROW.
14. Ondernemingen in Hummelo ervaren na de ingebruikname van de westelijke Rondweg het ontbreken van bewegwijzering van de bedrijven in het dorp als een ernstig gemis.
15. Er is door de provincie een indicatieve kostenraming gemaakt in het kader van een optie om een noordelijke aftakking van de rondweg om Hummelo te realiseren. Deze optie is niet levensvatbaar gebleken en niet gerealiseerd. Het bedrag kwam uit op € 1.583.000 (afgerond: € 1.600.000) en bevat in de specificatie bijvoorbeeld het versmallen van de rijbaan, het gebruik van geluidsarme klinkers, het aanpassen van de openbare verlichting, groenvoorzieningen etc.

OVERZICHT DEELNEMERS AAN HET DENKWERK

In de Klankbordgroep participeerden:

Mieke van den Broek-Hanskamp (*RQIM*): onafhankelijk voorzitter

Namens de ondernemingen: Martine Rexwinkel (café FF naar Steef)
Elizabeth de van der Schueren (HCR De Gouden Karper)
Frans Jansen (directeur SPAR HUMMELO en voorzitter OV)
Hummelo)

Namens aanwonenden: Toos Pelgrom
Jan Klein Kranenburg
Garrit Jan Jolink (tevens ondernemer)

Namens de kerk: Benno Smeitink

Namens Zorginstellingen/ouderen: Rita Langeweg
Nel Visscher (voorzitter SWO DHK)

OBS de Woordhof: Hein Hoefsloot (MR)
Elly Smeitink (MR)

Onafhankelijke leden: Henk Maalderink
Herbert Minkhorst
Ria Tolhuisen

Verslaglegging bijeenkomsten: Harmjan Evers, tevens bestuurslid van de Dorpsraad

In de Intermediaire groep participeerden:

Mieke van den Broek-Hanskamp (*RQIM*), onafhankelijk voorzitter
Theo Lucassen, voorzitter Dorpsraad Hummelo
Henk Kuperij, bestuurslid van de Dorpsraad
Charles Lourens, bestuurslid van de Dorpsraad

Toegevoegd als vrijwilligers ter ondersteuning van de IMG:

Herbert Minkhorst te Hummelo (werkzaam als technisch tekenaar) voor de visualisatie van het HERINRICHTINGSPLAN

Ing. Harry van der Zijden te Laag-Keppel (werkzaam als landschapsadviseur voor een landelijk bekend bouwbedrijf)

Henk ten Zijthoff te Hummelo voor het schrijven van het HERINRICHTINGSPLAN op basis van de ingebrachte kennis en kunde in de interactie tussen KBG en IMG.

AFKORTINGEN EN BEGRIPPEN

CROW:	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond- Water- en Wegenbouw en Verkeerstechniek. Tegenwoordig wordt het ook <i>Kenniscentrum voor Infrastructuur, verkeer, vervoer en openbare ruimte genoemd</i>. Bewegwijzeringsvoorschriften in het publieke domein zijn voor Hummelo van belang en zij zijn te vinden in de publicatie “Richtlijnen Toeristische bewegwijzering” van CROW.
DBO	Dorpsbelangenorganisatie
HCR	Hotel Café Restaurant de Gouden Karper
IMG	Intermediaire Groep. Samengesteld uit leden van de Dorpsraad, aangevuld met enkele technisch geschoolde vrijwilligers
KBG	Klankbordgroep: breed samengestelde groep van inwoners, leiders van ondernemingen in Hummelo en vertegenwoordigers van zorginstellingen, verenigingen, belangenorganisaties en de school
MR	Medezeggenschapsraad OBBS de Woordhof
OBBS	Openbare Brede Basisschool de Woordhof
OV	Ondernemersvereniging Hummelo
PBL	Planbureau voor de Leefomgeving
RQIM	Registered and Qualified Interim Manager
SWO/DHK	Stichting Welzijn Ouderen/Drempt Hummelo Keppel
TBB	Nota Toekomstbestendig Bronckhorst
TOP	Toeristisch Overstappunt
WSZ	Woonservice- Zone